

Autorski program działania Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi

(Dla przejrzystości wywodu informacje dotyczące finansowania oraz lista wybranych projektów wystawienniczych przedstawione zostały na końcu programu)

Pragnę na wstępie podkreślić, że formułując program działania Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi biorę pod uwagę moje dotychczasowe doświadczenia wyniesione z kończącej się kadencji dyrektora tej instytucji oraz ze współpracy z innymi placówkami wystawienniczymi. Szereg planów stanowi kontynuację działań już podejmowanych w MGŚŁ, pozwolę sobie zatem na ich przywoływanie w tym programie, aby zafunkcjonowały w konkretnym kontekście.

Na początku należy stwierdzić, że sam program nie stanowi jedynej, sztywnej podstawy dla działalności dyrektora Galerii. Założenia programu stają często wobec „twardej rzeczywistości”, której składnikami są m.in. realia prawne, organizacyjne, kadrowe, a przede wszystkim finansowe, które ten program korygują, wpływają na jego modyfikacje i zmiany. W przypadku galerii sztuki oprócz wymienionych już czynników mogą o tym decydować także dokonujące się w sztuce przemiany, bieżące wydarzenia, organizowane w innych miejscach wystawy, pojawiające się nowe osobowości, wpływające do galerii aplikacje, osobiste decyzje artystów itd.

Wszystko weryfikują także niespodziewane wydarzenia – takie jak np. sytuacja epidemiczna, z jaką mierzymy się od wielu miesięcy – wymuszające zmiany, podejmowanie szybkich i, często niewygodnych, decyzji owocujących korygowaniem harmonogramu oraz modyfikacjami planów finansowych.

Program Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi realizuje przede wszystkim podstawowe cele określone w **Statucie Galerii**: „Tworzenie świadectwa o wartościach współczesnej polskiej kultury, współtworzenie tych wartości, przygotowywanie i inspirowanie społeczeństwa do uczestnictwa w kulturze przez upowszechnianie sztuk plastycznych, działalność edukacyjną, gromadzenie i udostępnianie kolekcji dzieł sztuki współczesnej”. (Dokładny zakres działania Miejskiej Galerii sztuki określa §5 p. 2 jej Statutu).

Ponadto powinien być zbieżny z założeniami **Misji** i **Wizji** instytucji, z głównymi składnikami **Strategii działania**, które zostały opracowane dopiero podczas mijającej kadencji i ogłoszone na stronie MGŚŁ.

Ich realizacja powinna się odbywać ze świadomością **historycznego znaczenia tej instytucji, jej tradycji**, ale równocześnie z otwarciem się na sztukę najnowszą, poszukującą, operującą niekonwencjonalną formą, wykorzystującą nowe środki wyrazu, stawiającą przy tym trudne pytania. W zakresie metod działania zaś z poszanowaniem wypracowanych, sprawdzonych form, ale też z otwartością i wykorzystaniem nowych, skutecznych sposobów aktywności, jak choćby oczywistych, niezbędnych i coraz częstszych ostatnio realizacji w sieci.

Działania Galerii należy realizować także w kontekście osiągania **celów strategicznych** określonych w **polityce sektorowej** (choćby **Polityce Rozwoju Kultury 2020+** i innych dokumentach strategicznych dotyczących Miasta Łodzi).

Miejska Galeria Sztuki w Łodzi jest instytucją samorządową. Pełni funkcje służebne wobec mieszkańców miasta. Powinna uwzględniać zróżnicowanie ich potrzeb kulturalnych,

kompetencji kulturowych, odmienność spojrzenia na sztukę, sprzyjać podnoszeniu poziomu uczestnictwa w kulturze odbiorców różnych z środowisk i różnych grup wiekowych. I wreszcie: program to nie tylko plany ekspozycyjne, ale także materialne warunki funkcjonowania (przedsięwzięcia inwestycyjne!), plany kadrowe, szkoleniowe itd.

Program MGSŁ zakłada utrzymanie intensywnej **działalności wystawienniczej** (choć zasady jej prezentacji, z powodu epidemii i wynikających stąd obostrzeń powinny uwzględniać w większym stopniu upowszechnianie w sieci), równocześnie utrzymanie wypracowanego rytmu prezentacji i kontynuację projektów cyklicznych (takich jak Międzynarodowe Triennale „Małe Formy Grafiki” czy nowa cykliczna impreza „Bałuty tożsamości”). Uwzględnia zróżnicowanie charakteru wystaw czasowych w poszczególnych przestrzeniach.

Wystawy i prezentacje mają budować obraz współczesnej sztuki i roli, jaką w jej kreowaniu odgrywają twórcy polscy, przede wszystkim związani z łódzkim środowiskiem artystycznym. Bardzo istotne jest w tym kontekście prezentowanie i promowanie artystów najmłodszych, podejmujących nowe wyzwania, zarówno w zakresie treści, jak i formy prezentacji. Program ma przyciągnąć jak największą, zróżnicowaną wiekowo grupę odbiorców do uczestnictwa w zjawiskach sztuki współczesnej. Chodzi o **aktywne uczestnictwo**, o budowanie przestrzeni partycypacji, która byłaby otwarta i przyjazna zarówno dla twórców, jak i odbiorców. Jednym z kluczowych zadań jest podejmowanie i kontynuowanie takich projektów, które dotyczą problemów **tożsamości Łodzi i Łódzian**, w których odbija się industrialny, **wielonarodowy i wielokulturowy rodowód** Łodzi, a „którego świadectwem jest dorobek intelektualny oraz zachowane i wyjątkowe w skali europejskiej historyczne dziedzictwo materialne”.

W latach 2018-2020 MGSŁ zrealizowała w swoich salach 85 wystaw (dodatkowo patronowała 16 realizowanym poza swoją siedzibą). 57 prezentacji (67%) dotyczyło **artystów reprezentujących Łódź i łódzkie środowisko plastyczne** (od twórców związanych z Akademią po młodych artystów niezależnych). Większość z 380 wydarzeń z zakresu edukacji i upowszechniania także dotyczyła środowiska łódzkiego. Podobnie w przypadku prezentacji w sieci (30). Kolejny program nastawiony będzie na kontynuowanie tej tendencji.

W najbliższych latach na **program wystawienniczy** złożą się między innymi:

- wystawy indywidualne artystów (polskich i zagranicznych)
- w tym wystawy indywidualne twórców młodych – często obiecujących debiutantów, valor „pierwszeństwa” pokazu nie jest tu bez znaczenia – reprezentujących różne polskie środowiska artystyczne; laureatów konkursów dla młodych artystów; w tym zakresie Galeria będzie utrzymywać i rozszerzać wypracowane już kontakty z instytucjami wystawienniczymi, organizatorami przeglądów i konkursów, uczelniami artystycznymi
- wystawy monograficzne, retrospektywne – w szczególności twórców łódzkich
- zbiorowe wystawy tematyczne, problemowe eksponujące istotne nurty, tendencje i zjawiska we współczesnej sztuce polskiej i światowej
- cykl wystaw towarzyszących Międzynarodowemu Triennale *Małe Formy Grafiki* (w tym roku, mimo trudnych warunków, oprócz wystawy głównej udało się zorganizować trzy takie ekspozycje, dwie z nich o wymiarze międzynarodowym)

- wystawy towarzyszące znaczącym łódzkim konkursom i przeglądom, np. Międzynarodowemu Triennale Tkaniny (wystawa taka odbyła się w tym roku)
- wystawy przeniesione bądź towarzyszące dużym imprezom plastycznym w kraju (European Glass Festival we Wrocławiu, Festiwal On Art)
- wystawy interdyscyplinarne i multimedialne (sztuki plastyczne, film, muzyka, design), często organizowane we współpracy z łódzkimi festiwalami i instytucjami kultury
- wystawy twórców zagranicznych (w ostatnich latach byli to artyści z Niemiec, Rosji, Austrii, Australii i in.)
- wystawy o charakterze międzynarodowym (Triennale Małe Formy Grafiki!)

Działalności wystawienniczej nadal towarzyszyć będzie opracowywanie i wydawanie **publikacji** upowszechniających wiedzę o sztuce współczesnej (katalogi, foldery, opracowania). Warto nadmienić, że z powodów ekologicznych i finansowych MGŚŁ wzorem warszawskiej Zachęty zrezygnowała z druku i wysyłki papierowych zaproszeń – od stycznia 2021 takich druków już wysyłać nie będzie), wydawanie publikacji obszerniejszych uwarunkowane będzie możliwościami pozyskania dodatkowych funduszy.

Wśród ważnych projektów wydawniczych znajdzie się: wznowienie, uzupełnione i poprawione, książki: P. Gryglewski, K. Stefański, *Willa Leopolda Kindermanna w Łodzi*, Łódź 2009, której nakład jest już wyczerpany. Jest to najważniejsze i bardzo atrakcyjne dla zwiedzających Galerie opracowanie poświęcone jednemu z najważniejszych i najpiękniejszych zabytków Łodzi, siedziby Galerii Willa. Ponadto w planach wydawniczych na lata 2021-2025 jest, realizowana stopniowo, naukowo opracowana i ujęta w formę albumów-katalogów, prezentacja dzieł z kolekcji MGŚŁ. Poszczególne tomy, wydawane sukcesywnie, ukazywałyby artystyczne zasoby Galerii. Oba projekty wymagają wsparcia finansowego MKiDzN oraz Miasta.

Program wystawienniczy zakłada prezentację dokonań artystów różnych pokoleń, reprezentujących różne generacje i różne „szkoły”, różne nurty i tendencje w sztuce współczesnej, różne dyscypliny i techniki (w tym także sztukę projektową, np. plakat, zjawiska kultury postindustrialnej, graffiti, szablony; także komiks), twórców reprezentujących różne postawy światopoglądowe.

Problematykę wystaw należy w większym stopniu **wzbogacić**, czy **rozszerzyć**, o zjawiska najnowsze w kulturze i te, które do tej pory sytuowały się na pograniczu sztuki i np. działań społecznych. W ciągu ostatnich kilku lat MGŚŁ zorganizowała kilka prezentacji/akcji artystycznych w przestrzeni miasta, in situ (Maciej Walczak, Barbara Olejarczyk). Wystawa i dokumentacji działań miejskich Macieja Walczaka została uznana przez „Spacerownik Artystyczny Ergo Hestii” za wystawę miesiąca. Współistnienie w pewnej przestrzeni zjawisk z kręgu tzw. kultury tradycyjnej czy wysokiej ze zjawiskami z pogranicza znacznie poszerza grupę docelową, do której kierowane są działania i zmniejsza w refleksji nad sztuką dystans pomiędzy tym, co kulturowe i subkulturowe. Mural wykonany przez Walczaka (MGŚŁ była jednym z patronów przedsięwzięcia) nadal funkcjonuje w przestrzeni ulicy jako trwałe świadectwo zaangażowania Galerii w tę sferę działań.

Jednym z ważniejszych statutowych zadań działalności Galerii jest popularyzowanie wiedzy o sztuce poprzez **działalność edukacyjną**, realizowaną w dużej mierze także w Internecie.

Doświadczenia ostatnich miesięcy, przeniesienie wielu aktywności do sieci, potwierdziło skuteczność takich działań. Uwaga ta dotyczy także różnych form popularyzacji, takich jak warsztaty, oprowadzania kuratorskie czy prelekcje. **Oddziaływanie edukacyjne** oraz poszerzanie publiczności o **nowych odbiorców** odpowiada postulatowi **wyrównywania szans** najmłodszych łódzian w **dostępie do kultury**, podejmowania działań „w obszarze rewitalizacji społecznej mającej na celu **zapobieganie wykluczeniu społecznemu**” (Polityka Rozwoju Kultury 2020+). W MGSŁ jest to (chcemy, by był nim nadal w ciągu następnych lat) ważny składnik działań, realizowany np. we współpracy z fundacjami i stowarzyszeniami (np. Fundacją Działania) czy świetlicami środowiskowymi (np. z Księżego Młyna). W roku 2019 w Galerii Chimera odbyła się prezentacja fotografii łódzkich bezdomnych, połączona ze spotkaniem z twórcami. MGSŁ dalej poszukiwać będzie partnerów do współpracy w obszarze dotkniętym marginalizowaniem i wykluczeniem.

Miejska Galeria Sztuki od roku 1979 jest gospodarzem Międzynarodowego Biennale/Triennale **Małe Formy Grafiki**, prestiżowego i uznanego Konkursu na miniaturę graficzną. Jest to jeden ze sztandarowych projektów MGSŁ i jego organizacja, a także realizowanie wystaw towarzyszących Triennale będzie nadal jednym z priorytetów.

Podczas tegorocznej, 17. edycji Triennale, dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wsparciu finansowemu Wydziału Kultury Urzędu Miasta Łodzi laureaci konkursu po raz pierwszy otrzymali oprócz Medalu Honorowego także nagrody finansowe. Wzmocniło to jeszcze prestiżowy wymiar imprezy. W roku 2023 odbędzie się 18. edycja Triennale. MGSŁ będzie nadal zabiegać o pozyskanie wystarczających środków na organizację tej imprezy, tak aby gromadziła ona jak największe i jak najlepsze grono uczestników, miała należyłą oprawę, doczekała się jak zwykle godnej publikacji. W roku 2021 i 2022 prace prezentowane podczas ostatniej edycji mają być prezentowane w Warszawie i w Wilnie. To samo dotyczyć będzie efektów Triennale organizowanego w roku 2023. MGSŁ, poszerzając współpracę międzynarodową pragnie pokazać nadsyłane grafiki w kolejnych ważnych ośrodkach sztuki w Polsce i za granicą.

Triennale ma być świętem nie tylko małych form graficznych. Wystawy towarzyszące, podobnie jak w tym roku, powinny pokazywać potencjał grafiki w ogóle oraz możliwości współkreowania znaczeń i wartości w relacjach z innymi dyscyplinami sztuki.

MGS nadal będzie zabiegać także o **prezentacje towarzyszące** ważnym dla sztuki polskiej imprezom choćby Międzynarodowemu Triennale Tkaniny w Łodzi czy European Glass Festival we Wrocławiu oraz innym imprezom krajowym i zagranicznym. W czasie mijającej kadencji wystawy takie były organizowane m.in. w ramach takich **łódzkich imprez** jak: Łódź Design Festival, Fotofestiwal – International Festival of Photography w Łodzi, Festiwal Łódź 4 Kultur, Międzynarodowy Festiwal Gier i Komiksu, Festiwal Światła. MGSŁ współpracuje ze wszystkimi wymienionymi przedsięwzięciami. W ciągu najbliższych lat współpraca ta będzie kontynuowana i rozszerzana. Plany na 2021 rok (i w perspektywie na kolejne) zakładają organizowanie w Galerii własnych imprez towarzyszących tym wydarzeniom oraz przyjęcie w salach ekspozycyjnych MGSŁ wystaw objętych programem Festiwalu. Najbardziej obiecująco wyglądają plany współpracy z łódzkim Fotofestiwarem, którego ideą przewodnią będzie zaprezentowanie w 2021 roku osiągnięć łódzkich artystów, którzy podejmowali pionierskie

poszukiwania w obrębie różnych aspektów sztuki współczesnej. Galeria ma zamiar przyjąć w swoich wnętrzach kilka prestiżowych ekspozycji.

Jednym z założeń prezentowanego programu jest ciągła, **wszechstronna współpraca z innymi instytucjami kultury w Łodzi**.

Ważnym z punktu widzenia prezentacji i popularyzowania sztuki, upowszechniania wiedzy na temat historii i architektury Łodzi (dwie największe galerie mieszczą się w zabytkowych budynkach), realizowania działań edukacyjnych – jest i będzie dla MGSŁ **Noc Muzeów**. Zarówno edycja poprzednia, jak i ostatnia, realizowana w formie internetowego przekazu „na żywo”, potwierdziły duże zainteresowanie odbiorców działalnością Galerii. Niewątpliwie decydującym czynnikiem było tu zróżnicowanie oferty, wykorzystanie różnych form ekspresji, od tradycyjnej prezentacji dzieł, przez oprowadzania, spotkania z twórcami, warsztaty dla dzieci i dorosłych, konkursy, po koncerty. Bazując na tych doświadczeniach Galeria ma ambicje przygotowania równie atrakcyjnych programów podczas kolejnych edycji tej imprezy.

Kontakty z **wyższymi uczelniami** stanowią ważny aspekt **rozwijania partnerstw międzysektorowych**. Program działania MGSŁ zakłada **kontynuację** rozszerzonej w ostatnich latach – **współpracy z uczelniami łódzkimi**. Galeria od lat współpracuje z **Akademią Sztuk Pięknych** w Łodzi. Jest między innymi organizatorem wystawy pokonkursowej Konkursu im. Władysława Strzemińskiego dla studentów ASP, fundatorem jednej z nagród – wystawy prac laureata/ów imprezy. Współpraca ta została ostatnio rozszerzona, w oparciu o listy intencyjne podpisane z jednostkami Uczelni o możliwość odbywania staży/wolontariatów przez studentów Akademii. Efektem współpracy z łódzką **Szkołą Filmową** są z kolei wystawy studentów i pracowników kierunku fotografia.

Współpraca z **Uniwersytetem Łódzkim** rodzi kolejne korzystne perspektywy. Tu także mówimy o współpracy opartej już o konkretne doświadczenia i deklarowane kolejne formalne działania. W salach MGSŁ odbywali już zajęcia, wykłady i oprowadzania studenci kulturoznawstwa, promocji sztuki, historii sztuki, pedagogiki, a przede wszystkim słuchacze nowo utworzonego kierunku: produkcja teatralna i organizacja wydarzeń artystycznych. Kierunek ten, z założenia nacechowany zawodowo, opiera edukację o stałą współpracę z instytucjami kultury, w przestrzeniach których studenci odbywać mają część zajęć, realizować mogą tam także **praktyki zawodowe**. To okazja do wykorzystania umiejętności młodych ludzi studiujących organizację widowisk przy **realizacji** określonych **wydarzeń**, zwłaszcza że celem kształcenia uniwersyteckiego na tym kierunku jest umiejętność kreowania zdarzeń artystycznych i kulturalnych w różnych rodzajach przestrzeni (i pod względem wielkości, i ustrukturalizowania). MGSŁ ze swoimi odmiennymi wnętrzami, może stanowić wspaniały poligon dla mierzących się z nowymi zadaniami studentów, działających pod kierunkiem, bądź przy współpracy, pracowników merytorycznych MGSŁ.

Współpraca MGSŁ z Uniwersytetem Łódzkim zaowocowała już opracowaniem Strategii Rozwoju Galerii w ramach pracy magisterskiej napisanej przez jedną ze studentek UŁ.

MGSŁ współpracuje także ze studentami grafiki **Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej** w Łodzi. W najbliższych latach kooperacja obejmie także studentów Wydziału Sztuk Pięknych **Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**; Galeria w tych dniach podpisze list o

współpracy z tą Uczelnią. Plany Galerii na najbliższe lata zakładają kontynuowanie i rozszerzanie tej współpracy.

„Gromadzenie i publikowanie dokumentacji współczesnego życia artystycznego (...) oraz udostępnianie zbiorów dla celów naukowych, wystawienniczych i edukacyjnych” jest jednym z ważniejszych statutowych celów działalności MGS. Galeria jest posiadaczką licznej i ciągle rosnącej kolekcji sztuki malarstwa, grafiki, rysunku, a także dokumentacji życia artystycznego. Niektóre zagadnienia, problemy, zjawiska, postacie, wymagają szerszego zainteresowania i późniejszego naukowego opracowania – dla kultury polskiej, dla samej Łodzi i jej promocji. Naukowcy i studenci różnych uczelni i różnych kierunków studiów przy zaangażowaniu pracowników Galerii i przy **większym dostępie do zgromadzonych zbiorów** mają możliwość **opracowywania tych materiałów** (prace licencjackie, prace magisterskie, artykuły naukowe) co wpłynie na pewno także i na wewnętrzne działania o charakterze merytorycznym, badawczym. Opisane możliwości domagają się jeszcze efektywniejszej akcji informacyjnej i promocyjnej w najbliższych latach.

Większe zaangażowanie studentów miałoby znaczenie także i w kontekście budowania **szerszej publiczności** dla działań Galerii, a w przyszłości zaowocowałoby naborem nowych, wykazujących się znajomością problematyki współpracowników i pracowników MGSŁ.

Celem i efektem rozległej współpracy międzysektorowej powinny być jeszcze częstsze projekty **interdyscyplinarne** i **intermedialne**, uwzględniające działania muzyczne, filmowe, a nawet teatralne. Przede wszystkim w kontekście organizowania imprez problemowych, tematycznych oświecających dane zjawisko ze wszystkich stron i wymagających rozszerzenia kontekstu o przejawy pochodzące z obszarów innych sztuk. Nie ulega wątpliwości, że merytorycznie takie prezentacje są bardziej wielostronne i pełniejsze, a przekaz atrakcyjniejszy dla widza. Jest to także przejaw strategii sięgania po **widza z innych domen kultury** i wielostronnego **edukowania** go.

Galeria współpracuje z zespołem Polish Camerata, z Lechem Dzierżanowskim (ostatnio w ramach muzycznego projektu Altberg Prezentuje), w Galerii Willa odbywa recitale studentka Wydziału Wykonawstwa Muzycznego Akademii Muzycznej w Łodzi. Galeria złożyła już deklarację dalszej współpracy z tymi muzykami w najbliższych latach.

Grono sympatyków plastyki poszerza widownię widowisk muzycznych i odwrotnie. **Muzyka** może stanowić element oprawy wernisaży, ale przede wszystkim powinna częściej stanowić przedmiot **samodzielnych prezentacji**. W przypadku kilku wydarzeń (wystawa Zbigniewa Nowickiego: zespół God Animals; Barbara Olejarczyk: grupa HTC) prezentacje muzyczne stanowiły – **korespondującą z ideą** całej interdyscyplinarnej prezentacji – część zdarzenia artystycznego. Kontynuowanie takich przedsięwzięć jest jednym z założeń programu działania Galerii na najbliższe lata.

Widz powinien utożsamiać MGS już nie tylko z bastionem plastyki, ale częściej także innych sztuk, w tym – co pożądané – zjawisk nowatorskich, eksperymentalnych, nowoczesnej muzyki i alternatywnego teatru, performance’u, zjawisk z obszaru tzw. nowych mediów.

Jest to wyraz nawiązania do tradycji; wewnątrz Ośrodka Propagandy Sztuki bywało już udostępniane dla **prezentacji teatralnych**. W latach 80. i 90. XX w. grywały tam m.in.: Scena Plastyczna KULU czy teatr Cricot II Tadeusz Kantor. Sala ze względu na swoją przestrzeń i jej

strukturę znakomicie nadaje się do prezentacji zjawisk z obszaru np. teatru plastycznego czy parateatru. W Sali Ośrodka Propagandy Sztuki w roku 2018 odbywał próby i występował zespół Teatru Fabrycznego. Galeria nadal będzie otwarta na podobne współdziałanie. Prezentacje teatru alternatywnego wzbogacają ofertę działań Galerii, powiększają grono jej sympatyków, uwrażliwiających równocześnie na inne aspekty działalności Galerii.

Atrakcyjne byłoby wprowadzenie **elementów teatralizacji** (rekonstrukcja zdarzeń, ukostiumowane postaci) do **oprawy wernisaży**, a także w procesie **reklamy** imprez organizowanych przez MGSŁ.

Aktywność Galerii ma służyć między innymi **wzmocnieniu ponadlokalnej** (w tym międzynarodowej) **pozycji kulturalnej miasta**. Problem **wznowienia i rozszerzenia współpracy z instytucjami zagranicznymi i odnowienia kontaktów** międzynarodowych jest traktowany w MGSŁ bardzo poważnie. W 2018 roku po raz pierwszy od kilku dekad Galeria zorganizowała wystawę prac ze swoich zbiorów za granicą, w Muzeum Sztuki Wschodu i Zachodu w Odessie (Ukraina). Wystawa *Między niebem a ziemią* zapoczątkowała współpracę ze stroną ukraińską, którą Galeria chce kontynuować. W ciągu ostatnich lat w MGSŁ zorganizowano wystawy indywidualne Clausa Rudolpha i Tani Krylovej z Niemiec i Rosji, Antoni Petz z Austrii, Georgii Nowak z Australii, Rafaela Akahiry z Francji, Jiriego Brazy z Czech, wystawę zbiorową grafiki latynoamerykańskiej. Warto nadmienić, że w ramach Triennale Małe Formy Grafiki w roku 2020 uczestniczą artyści z 50 krajów.

W najbliższych latach Galeria będzie rozszerzać **wymianę międzynarodową**, szczególnie tę, która zaowocuje w perspektywie wystawami artystów łódzkich za granicą. Trzeba wziąć pod uwagę możliwości, jakie daje w tej mierze wymiana prezentacji artystycznych w ramach **współpracy miast partnerskich**; może się ona odbywać np. w ramach **zorganizowanej wymiany kulturalnej** (tu wsparcie merytoryczne i organizacyjne właściwych jednostek UMŁ). Na najbliższe lata została już zaplanowana wymiana z Wilnem oraz Lyonem – w obu przypadkach okazją będzie m.in. 30. rocznica współpracy z Łodzią; stwarza to dogodniejsze warunki finansowania imprez. MGSŁ nawiązała już kontakty ze Stowarzyszeniem Grafików Litewskich, organizatorem międzynarodowego triennale małych form graficznych. W planach na najbliższe lata znalazła się wymiana międzynarodowa z tym Stowarzyszeniem (wystawa grafiki litewskiej w grudniu 2021 roku, prezentacja grafiki polskiej w Wilnie na początku roku 2022). Wystawy w ramach planowanych wspólnych projektów pozwoliłyby na aplikowanie o uzyskanie dodatkowych funduszy ze źródeł zewnętrznych, nie tylko polskich. Tak jest w przypadku prezentacji dorobku artystów z Lyonu w Łodzi w maju 2021 roku oraz rewizyty twórców łódzkich we Francji w roku 2022; szereg znaczących kosztów pokrytych będzie ze środków strony francuskiej, z udziałem prywatnych sponsorów. W kolejnych latach współpraca międzynarodowa byłaby kontynuowana i rozszerzana o wymianę ze znaczącymi instytucjami wystawienniczymi w innych krajach.

Inspirująca i owocująca konkretnymi efektami może być **indywidualna współpraca i wymiana** artystyczna MGSŁ w Łodzi z konkretnymi galeriami mającymi siedziby np. w Stuttgarcie czy Wilnie, szczególnie że ich działania wystawiennicze korespondują z niektórymi aspektami zarówno tradycji, jak i współczesności w kulturze Łodzi.

Myślimy o współpracy i wymianie z Urban Art Gallery w Stuttgarcie, która zajmuje się różnymi odmianami sztuki wyrosłej i związanej z przestrzenią miasta – jej rozpoznawaniem, opisem, prezentacją i gromadzeniem zbiorów. Łódzkie murale (Galeria Urban Forms), inne formy *street-artu* obecne w przestrzeni miasta, doświadczenia wyniesione z organizowanego niegdyś w Łodzi Festiwalu Graffiti *Meeting of Styles*, dokonania fotografów łódzkich zajmujących się problematyką przestrzeni postindustrialnych, świetnie wpisują się w krąg zainteresowań MGSŁ. Jest to przecież jedna z najbardziej spektakularnych wizytówek kulturalnych miasta. Współpraca mogłaby zaowocować różnymi (nie tylko wystawienniczymi) formami wymiany (wykłady, seminaria, warsztaty).

Gunzenhauser Museum w Chemnitz dysponuje znakomitymi zbiorami dzieł twórców związanych z ruchem ekspresjonistycznym, zarówno ugrupowania Die Brücke, jak i Der Blaue Reiter. Silne związki Miejskiej Galerii Sztuki z tradycją polskiej awangardy (choćby Wystawa Plastyków Nowoczesnych w roku 1933) uzasadniają podjęcie takiej współpracy.

Podczas realizacji takich zadań trzeba by szukać dodatkowych (oprócz tych podstawowych, już wcześniej wymienianych) źródeł finansowania. Galeria mogłaby zabiegać na przykład o pomoc Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Contemporary Art Centre w Wilnie chlubi się z kolei zbiorami artefaktów i dokumentacji związanej z ruchem Fluxus (*Fluxus Cabinet*) oraz działalnością Georgesa Maciunasa. Tradycja Konstrukcji w Procesie, Łódź Biennale, kolekcja prac 19 artystów ruchu Fluxus, niegdysiejszy dar Rosanny Chiessi dla Muzeum Artystów w Łodzi – to wystarczające argumenty dla nawiązania bliższej współpracy z litewskim centrum sztuki.

Galeria podejmie próby nawiązania wymiernej współpracy z wymienionymi instytucjami.

Rozbudowanie opisanej wyżej kooperacji to ogromna szansa na zaistnienie zjawisk łódzkiej sztuki poza granicami kraju i szansa na kształtowanie czy pogłębianie obrazu **Łodzi jako miasta kultury**. Miejska Galeria Sztuki mogłaby odegrać w tym dziele znaczącą rolę.

W aspekcie **ponadregionalnym** ogromne znaczenie mają kontakty z **innymi instytucjami wystawienniczymi z kraju**, obejmujące wzajemne inspiracje płynące z obserwacji ich działalności i bezpośrednią wymianę dzieł oraz całych ekspozycji. Wyrazem takiej współpracy były zrealizowane w MGSŁ wystawy przejęte z innych ośrodków (Sopot, Gorlice, Kraków), wysłane do innych miast (Kielce, Miechów), oparte na wypożyczeniach prac znajdujących się w stałych zbiorach instytucji spoza Łodzi (Chełm, Bydgoszcz), użyczeniach innym galeriom dzieł ze stałej kolekcji MGSŁ (Gorlice, Kielce, wkrótce Warszawa). **Postawa otwartości**, przy zachowaniu odpowiednich warunków współpracy, powinna nadal cechować poczynania Galerii w kolejnych latach, co zaowocuje poszerzeniem propozycji wystawienniczej, lepszym rozpoznaniem rynku sztuki, poszerzeniem doświadczeń i promocją Łodzi na terenie kraju.

Ważne jest także (przede wszystkim w aspekcie **regionalnym**, **ale też i ponadregionalnym**) wspólne organizowanie imprez z instytucjami z **mniejszych ośrodków**. Taka kooperacja zawsze wiąże się z **kulturalną aktywizacją regionu**. Z drugiej strony mogłaby zaowocować wzbogacaniem ekspozycji łódzkich czy też wręcz z przenoszeniem organizowanych wspólnie wystaw do Łodzi.

Współpraca międzynarodowa to problem wiążący się także z podnoszoną w Polityce Rozwoju Kultury 2020+ ideą tworzenia **międzynarodowych rezydencji artystycznych**. Miejska Galeria Sztuki będzie otwarta na takie inicjatywy. Dysponując określonymi przestrzeniami wystawienniczymi, kadrą merytoryczną, kontaktami w obrębie łódzkiego i polskiego środowiska artystycznego mogłaby się włączyć w proces urzeczywistnienia tej idei. Ideę rezydencji rozumiemy szeroko, jako propozycji skierowanej do młodych artystów (zdolni młodzi twórcy już dziś poszukują takich rozwiązań – za pomocą indywidualnych aplikacji, korzystając z możliwości, jakie stwarzają programy w ramach szkół artystycznych, realizując model stypendiów rezydencjonalnych jako nagród w konkursach); także jako propozycja skierowana do uznanych już twórców kultury, którzy mogliby się dzielić umiejętnościami podczas zorganizowanych wykładów, warsztatów i pokazów. Miejska Galeria Sztuki, dzięki posiadanej infrastrukturze oraz stopniowo wypracowywanym efektom współpracy międzynarodowej, kontaktom z lokalnymi organizacjami artystycznymi i edukacyjnymi, mogłaby kierować procesem wymiany poglądów, inspirując i organizując spotkania teoretyczne i praktyczne oraz prezentując efekty działań artystów.

Zdajemy sobie sprawę, że projekt taki wymaga współdziałania różnych podmiotów, instytucji i uruchomienia pochodzących z różnych źródeł środków finansowych. Widzimy tu możliwość skorzystania ze środków z Programów Ministra czy uzyskanych od sponsorów, którzy mogliby się stać jednymi z patronów projektu. Można także ubiegać się o środki Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej czy Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego – odnosząc się np. do takich obszarów tematycznych jak: Kultura i wspólna tożsamość, Edukacja i budowanie potencjału czy Rozwój lokalny, przedsiębiorczość, turystyka.

Szanse w pozyskaniu prywatnych sponsorów upatruję (oprócz kontekstu, jakim może być prestiż czy aspekty wizerunkowe) chociażby w możliwości prezentowania efektów prac artystów w przestrzeni sponsorujących podmiotów oraz w wypróbowanej już praktyce przekazywania dzieł jako daru, tworzącego później stały wystrój wewnątrz instytucji.

Bliski takiemu postrzeganiu sponsoringu jest – zdaję sobie sprawę, trudny do zrealizowania – pomysł objęcia **poszczególnych galerii imiennym patronatem** zewnętrznych instytucji. Wymagałoby to poszukiwania sponsorów, którzy byliby gotowi wspierać finansowo (lub wesprzeć jednorazowo, ale znacząco) działalność realizowaną w konkretnych galeriach i prowadzone w nich przez MGSŁ działania programowe, przejmując oficjalny i uwidoczniiony w reklamie wizualnej stały patronat nad poszczególnymi galeriami (tak, jak to ma miejsce np. w sytuacji instytucji, wydarzeń czy obiektów sportowych). Moje dotychczasowe doświadczenia ze współpracy z dużą prywatną firmą potwierdzają, że jest to możliwe.

Miejska Galeria Sztuki jest także otwarta na uczestnictwo w działaniach zmierzających do zbadania możliwości wprowadzenia **karnetu kulturalnego** dla gości odwiedzających Łódź i korzystających z dobrodziejstw **turystyki kulturowej** (MSG mogłaby być jej znaczącym beneficjentem), obejmującej poznawanie zarówno atrakcji historycznych, jak i współczesnych – kulturowych, artystycznych a nawet kulinarnych (turystyka kulinarna). Konieczne byłoby opracowanie wspólnej polityki popularyzatorskiej, poznawczej, położenie nacisku na prowadzenie akcji informacyjnej.

Jest oczywiste, że w przypadku takiej instytucji, jaką jest MGŚ, należy dbać o stałą **intensywną reklamę** zarówno w najbardziej **popularnych środkach** przekazu, czyli prasie, telewizji czy radiu (utrzymując i poszerzając dotychczasowy zestaw **instytucji patronackich**), jak i **interaktywnych społecznościowych mediach** tzw. „szybkiego kroku”. MGŚ wzmocniła ostatnimi laty swój ilościowy i jakościowy przekaz w mediach cyfrowych. Statystyki obrazujące ilość odsłon, osób odwiedzających strony Galerii, zainteresowanych, liczbę „polubień” są nieporównanie większe niż trzy lata temu. Galeria pragnie wykorzystać te tendencje, zwłaszcza, że w znacznie większym stopniu jest ona wypadkową szerszej wiedzy na temat możliwości tego medium oraz podejmowanych strategii dotarcia do odbiorcy.

Oferta MGŚ prezentowana w sieci znacznie się w okresie ostatnich miesięcy powiększyła. Pracownicy Galerii mają już w tym względzie znacznie większe doświadczenie. Sytuacja, w jakiej znalazły się galerie w naszym kraju w marcu tego roku, spowodowana zamknięciem dla publiczności instytucji kultury wymusiła podjęcie przez galerie **dodatkowych działań**, innych form realizacji i prezentacji wydarzeń, kontaktów z publicznością. MGŚ podjęła w ciągu ostatnich miesięcy liczne działania (wernisaże, oprowadzania, warsztaty, filmy informacyjno-promocyjne), zarówno w formie on-line (przekazy przygotowane wcześniej), jak i w formie bezpośrednich transmisji live-streamowych.

Praktyki takie weszły już na stałe do arsenału środków decydujących o obecności Galerii w przestrzeni publicznej. Nawet po ustąpieniu pandemii nie będzie to już zjawisko jedynie awaryjne, zastępcze lecz prowadzone **równolegle do tradycyjnych**, bezpośrednich form komunikacji. Wśród propozycji powinno znaleźć się więcej tych, dla których konstytutywnym warunkiem zaistnienia jest obecność w środowisku cyfrowym. W programie działań Galerii powinna zwiększyć się ilość nowomiedialnych przedsięwzięć artystycznych realizowanych z założeniem prezentacji w sieci.

Wydaje się konieczne jeszcze wzmocnienie **zewnętrznej reklamy wizualnej** w przestrzeni miasta i poza nim. Oprócz użycia reklamy wielkoformatowej czy billboardów, a także reklamy ledowej czy typu *citylight* Galeria pragnie znacząco zwiększyć swoją obecność np. w środkach komunikacji miejskiej i międzymiastowej oraz w przestrzeni informacyjnej i reklamowej ulic także poza Łodzią.

Koncepcja budowania publiczności powinna uwzględniać także plany jeszcze większego zaangażowania w odbiór i uczestnictwo w kulturze **osób starszych – seniorów**. Nadal nie w pełni wykorzystany został jeszcze ogromny potencjał, jaki stanowią uczestnicy warsztatów Uniwersytetu III Wieku. Istnieje szansa na zaktywizowanie tego środowiska nie tylko w wymiarze łódzkim, ale także **regionalnym**. Uniwersytety III Wieku działają na przykład w Konstantynowie, Zgierzu, Pabianicach. Obejmują w przypadku każdego z ośrodków wiele rozmaitych propozycji. Sekcje historii sztuki/plastyka przyciągają bardzo dużą liczbę uczestników. Warto wziąć pod uwagę świetną organizację i obudowę finansową tych działań (własne fundusze na transport, wynagrodzenia dla prelegentów). **Cykle warsztatów, oprowadzania kuratorskie, wykłady** kierowane ze strony MGS w Łodzi mogą wzbogacić ofertę Uniwersytetów III wieku, a równocześnie, przy niewielkim wkładzie własnym mogą znacząco **aktywizować** ogromną liczbę osób i zachęcić je do **aktywniejszego uczestnictwa w kulturze**, promując równocześnie i Miejską Galerie Sztuki, i samo miasto.

Ważnym aspektem programu działalności Galerii jest współpraca z całym **trzecim sektorem**. Szczególnie istotne byłoby udzielanie wsparcia merytorycznego i organizacyjnego, pomocy w nawiązywaniu kontaktów (rola Galerii jako realizatora propozycji obywatelskich w odniesieniu do założeń nowego projektu *Łódź jutra. Założenia dla strategii miasta*). Współpraca z tymi instytucjami (już realizowana, o czym pisałem wcześniej), poszerzana dzięki udziałowi MGSŁ w programie rewitalizacji koordynowanym przez UMŁ, jest dla Galerii bardzo cenna. Wpływ na wykorzystanie kapitału kulturowego i potencjału **aktywności obywatelskiej** mieści się w zakresie założeń określonych przez Gminny **program rewitalizacji – Program rewitalizacji Łodzi 2026+**.

Galeria w dalszym ciągu, wykonując zadania statutowe, dążyć będzie do **powiększania kolekcji stałej** oraz zbiorów grafik nadsyłanych na Triennale *Małe Formy Grafiki*. Odbywać się to może **drogą zakupów, zapisów, darowizn czy depozytów**. Ostatnio, rok po roku, dzięki dotacjom z programów MKiDzN oraz dotacji celowej UMŁ, Galeria wzbogaciła swoje zbiory o prace stanowiące naturalne uzupełnienie swojej kolekcji, nawiązując do szeroko pojętej tradycji MGSŁ. Ostatnio były to trzy prace malarskie Stefana Wegnera, artysty niezwykle ważnego nie tylko dla łódzkiego środowiska artystycznego, bliskiego współpracownika Władysława Strzemińskiego i „rzecznika myśli awangardowej”. Jedno z płócien, obraz pochodzący z lat 1964-65 to ostatnie dzieło, jakie wykonał Wegner przed śmiercią.

Galeria nadal kontynuować będzie celowe i zgodne z programem kolekcji gromadzenie dzieł do swoich zbiorów, zakup prac m.in. przedstawicieli nurtu postkonstruktivistycznego (ze szczególnym uwzględnieniem artystów związanych ze środowiskiem łódzkim) oraz wzbogacanie kolekcji fotografii współczesnej i nowych mediów, których zasób jest wyjątkowo skromny.

Galeria zwróci się do Rady Miejskiej w Łodzi o dokonanie **zmiany w treści statutu** Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi. Chodzi o uzupełnienie tego tekstu o zapis dotyczący konieczności sprawowania opieki Galerii nad gromadzonymi zbiorami. Brak takiej formuły znacząco utrudnia ubieganie się i pozyskiwanie środków na **konserwację dzieł sztuki**.

Istotnym celem jest kontynuowanie przez kolejne lata procesu tworzenia **cyfrowego archiwum** posiadanych przez Galerię zasobów. Jest to trudne do zrealizowania zadanie, bardzo pracochłonne i czasochłonne. Kluczowym pozostaje znalezienie środków na zakup **sprzętu i systemu** umożliwiającego jego wykonanie. Uważam jednak za niezbędne podjęcie **intensywnych działań** w celu zapewnienia materialnych i merytorycznych warunków do ostatecznego cyfrowego zarchiwizowania i **zdigitalizowania** zbiorów Galerii. Konieczne jest dalsze tworzenie komputerowego katalogu dzieł i dokumentów, opracowanie profesjonalnego systemu ewidencjonowania zbiorów, realizowanie wirtualnych wystaw i kolekcji.

Przedmiotem zabiegów będzie także zakup kolejnego sprzętu umożliwiającego pełniejszą samowystarczalność w zakresie obsługi imprez interdyscyplinarnych i multimedialnych oraz **modernizacja technicznego zaplecza** dla większych projektów.

Kolejnym ważnym aspektem działalności jest troska o **profesjonalny wymiar działań**. Składa się na nią stałe podnoszenie kompetencji zatrudnionych pracowników, przede wszystkim poprzez uczestnictwo w szkoleniach i spotkaniach umożliwiających wymianę doświadczeń, w stażach i konferencjach, dziś realizowanych głównie za pomocą Internetu.

Niezwyczajnie istotnym warunkiem dobrego funkcjonowania Galerii, w niektórych przypadkach podstawowym dla podjęcia następnych działań, jest **edukowanie w zakresie aplikowania o środki zewnętrzne**, doskonalenie umiejętności korzystania z programów skierowanych do sektora kultury, korzystania z grantów ogólnopolskich i międzynarodowych programów wsparcia. W ostatnich latach takie działania przyniosły wymierne sukcesy. Trzeba położyć jeszcze większy nacisk na doskonalenie wiedzy i umiejętności w tym zakresie. Kluczowym byłoby, w sytuacji zwiększenia dotacji podmiotowej dla Galerii, zatrudnienie osoby odpowiedzialnej za pozyskiwanie funduszy, podobnie jak i osoby zajmującej się szeroko pojętym marketingiem i reklamą. Personalnego uzupełnienia wymaga, jeśli chodzi o obsadę stanowisk, także dział administracyjny Galerii.

Program działania Miejskiej Galerii Sztuki dopełnia stałe monitorowanie i zmiany dokonywane w **systemie kontroli zarządczej**.

INWESTYCJE, ZAKUPY, BIEŻĄCE POTRZEBY

Miejska Galeria Sztuki w Łodzi obejmuje cztery budynki. Nad dwoma z nich sprawuje bezpośrednią opiekę (Ośrodek Propagandy Sztuki, Galeria Willa). Z dwóch pozostałych korzysta na zasadzie najmu.

Zarówno Ośrodek Propagandy Sztuki, jak i Willa Kindermanna (Galeria Willa) podlegają ochronie jako zabytki. Willa stanowi przedmiot szczególnej ochrony Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W latach 2021-2025 konieczne będzie wykonanie w nich szeregu przedsięwzięć inwestycyjnych.

W 2019 roku zakończyła się gwarancja wykonawcy związana z zakończonym w roku 2013 remontem generalnym Willi Kindermanna (Galeria Willa). Odtąd musi być on poddawany regularnym, dodatkowym zabiegom, takim jak pokrywanie ścian budynku i muru ogrodzenia substancjami zapobiegającymi przemarzaniu i zawilgoceniu murów. Koszty utrzymania budynku w tym zakresie wymagają dużych nakładów. Willa Kindermanna jest jednym z najcenniejszych budynków secesyjnych w Polsce. Musi stanowić przedmiot troski całego miasta. Ważnym zadaniem jest zwiększenie dotacji podmiotowej o sumę gwarantującą każdego roku wykonanie niezbędnych prac zabezpieczających i konserwatorskich.

W ciągu najbliższych lat należałoby także, jednorazowo lub w kilku etapach, w zależności od dostępnych środków, dokonać dodatkowo – zabezpieczającej przed zawilgoceniem – iniekcji krystalicznej murów Willi na poziomie piwnic. Zabieg wykonany wcześniej w części Galerii Chimera potwierdza skuteczność takiej operacji. MGSŁ zamierza wystąpić z wnioskiem o przyznanie dotacji na ten cel do MKiDzN w ramach programu inwestycyjnego.

W Ośrodku Propagandy Sztuki należy dokonać pilnej wymiany pokrycia dachu (remont budynku miał miejsce w latach 2002-2004). W planach jest także osuszenie piwnic Galerii od strony sąsiadującej z nią posesji. Tu również w najbliższych latach Galeria będzie się zwracać o dotacje na ten cel zarówno do MKiDzN, jak i do władz miasta. Osuszona powierzchnia dolnej kondygnacji OPSu, po odpowiednim doposażeniu, mogłaby powiększyć – co jest niezbędne – przestrzeń przeznaczoną na magazynowanie prac. W planach inwestycyjnych znajdują się również przedsięwzięcia zmierzające do unowocześnienia i usprawnienia

klimatyzacji w budynku, nie tylko w przestrzeni wystawienniczej, ale też w części administracyjnej OPSu.

Należy doposażyć w sprzęt komputerowy (wraz z odpowiednim oprogramowaniem) dwa stanowiska: grafika i pracownika działu organizacji wystaw i upowszechniania. Możliwe jest pokrycie tych kosztów ze środków własnych Galerii.

W związku z planami kontynuowania procesu digitalizacji konieczne jest zakupienie niezbędnego sprzętu do dyspozycji głównego inwentaryzatora: nowoczesnego aparatu fotograficznego wraz z osprzętem, stołu reprodukcyjnego z oświetleniem. Galeria występować będzie o dotacje na ten cel do MKiDzN.

Podejmowanie licznych dodatkowych działań w sieci wymaga użycia odpowiedniego sprzętu rejestrującego i przekazującego materiał filmowy. Dotychczas był on realizowany przy użyciu środków amatorskich. W tym celu Galeria planuje zakup kamery, oświetlenia, przenośnych mikrofonów bezprzewodowych. Zostało już dokonane rozpoznanie rynku. Możliwy jest zakup tych urządzeń ze środków własnych MGŚL.

Zgodnie z zapisami statutowymi Galeria gromadzi i udostępnia kolekcję dzieł sztuki współczesnej, dbając o posiadane przez siebie zbiory. To zadanie, bardziej z zakresu działań placówki muzealnej niż galerii sztuki (co stanowi problem w kontekście ubiegania się o dotacje ministerialne) wymaga przeglądu stanu gromadzonych dzieł oraz dokonywania niezbędnych prac konserwatorskich. Galeria podejmuje i będzie podejmowała wysiłki w celu uzyskania niezbędnych funduszy na konserwację wybranych prac. Będzie się zwracać o przyznanie środków ministerialnych na wykonanie tego zadania.

W Galerii Re:Medium pilnej wymiany wymagają okna w części administracyjnej i w archiwum Galerii. Budynek jest zabytkowy, Galeria korzysta z niego na zasadzie umowy najmu. Konieczność wymiany okien, podyktowana przede wszystkim troską o stan przechowywanych w dwóch pomieszczeniach materiałów archiwalnych, została zgłoszona w administracji dzielnicy. Galeria znajduje się na liście instytucji oczekujących na tę inwestycję. Będziemy prosili odpowiednie jednostki Urzędu Miasta o pomoc w przyspieszeniu tych prac. Także w Galerii Bałuckiej należy, w porozumieniu ze wspólnotą mieszkańców, dokonać przeglądu i ewentualnego osuszenia ściany sąsiadującej z posesją.

Wszystkie te działania mają nie tylko zabezpieczyć substancję architektoniczną budynków galeryjnych, ale dotyczą też zdrowia pracowników, ich komfortu pracy oraz stanu zachowania eksponowanych prac oraz dokumentów.

FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI

Miejska Galeria Sztuka w Łodzi, wpisana do rejestru instytucji kultury, finansowana jest z budżetu Urzędu Miasta Łodzi i swoje statutowe zadania realizuje ze środków podmiotowych oraz dotacji celowych. Część funduszy stanowią przychody własne pochodzące ze sprzedaży biletów (z jednej strony, w przypadku normalizowania się sytuacji zdrowotnej, można założyć zwiększone dochody wobec wzrastającej liczby odbiorców, pochodzących także z nowych środowisk, z drugiej trzeba uwzględnić straty ponoszone z powodu pandemii), wpływy ze sprzedaży katalogów, gadżetów galeryjnych (rozszerzona oferta w ostatnich latach) oraz

usług merytorycznych (płatne oprowadzania – eventy) czy też z wynajmu pomieszczeń (opracowanie regulaminu płatnego udostępniania wnętrz).

W celu zwiększenia przychodów w Galerii Re:Medium wprowadzono opłatę za wstęp, w trzech galeriach funkcjonują terminale płatnicze, umożliwiające płatność kartą.

Zakrojone na dużą skalę przedsięwzięcia wymagają poszukiwania dodatkowych zewnętrznych źródeł finansowania. Mogą nimi być:

Krajowe programy wsparcia:

- Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (już ogłoszone)

Biorąc pod uwagę realizowane projekty, MGŚL mogłaby i będzie się ubiegać o dofinansowane zadania z szeregu programów.

Programy z zakresu twórczości artystycznej i edukacji kulturalnej

- Sztuki Wizualne – Zadanie 1 (festiwale, przeglądy i konkursy z dziedziny sztuk wizualnych, Międzynarodowe Triennale „Małe Formy Grafiki 2023” i imprezy towarzyszące); Zadanie nr 2 (wystawy wraz z katalogami; *Bałuty tożsamości*, *Tatort/Supel*, *Anna Kutera Titanic*); Zadanie nr 3 (inne formy prezentacji sztuk wizualnych, wraz z katalogami, w tym performance, happeningi i prezentacje multimedialne), Zadanie nr 4 (działania multimedialne i interdyscyplinarne, realizowane w szczególności w formule on-line)

- Narodowa kolekcja sztuki współczesnej – Zadanie nr 3 (zakup dzieł sztuki służących rozbudowie i uzupełnieniu regionalnych kolekcji sztuki współczesnej)

- Edukacja kulturalna – Zadanie nr 2 i Zadanie nr 4 (przedsięwzięcia edukacyjne oparte na współpracy z przedszkolami i szkołami oraz grupami seniorów: *cykle warsztatów, wykładów dla najmłodszych, dorosłych*)

- Promocja Kultury Polskiej za granicą Zadanie nr 2 (prezentacje promujące kulturę polską za granicą) oraz Zadanie nr 3 (działania multimedialne, realizowane w całości on-line promujące kulturę polską za granicą)

Promesa dla kultury – Zadanie nr 3: realizacja międzynarodowych przedsięwzięć kulturalnych (Triennale „Małe Formy Grafiki”; wymiana i wspólne projekty międzynarodowe)

Programy infrastrukturalne

- Infrastruktura kultury – Zadania nr 1, 2 i 3 (*modernizacja i rozbudowa infrastruktury instytucji kultury*)

Galeria, planując realizację złożonego, kilkuletniego projektu dotyczącego infrastruktury Ośrodka Propagandy Sztuki i Willi Kindermanna zamierza najpierw wystąpić z wnioskiem w ramach Zadania 3 (przygotowanie dokumentacji technicznej niezbędnej do prowadzenia inwestycji), by w kolejnych latach aplikować w ramach Zadania 1 o przyznanie środków na roboty budowlane, przebudowę i remont w obu wymienionych obiektach.

Inne:

- Kultura cyfrowa. Przede wszystkim Zadanie nr 2, także nr 1 (obejmujące digitalizację wraz z przeprowadzeniem niezbędnych prac konserwatorskich, opracowanie, udostępnianie i ponowne wykorzystywanie zasobów MGŚL)

Fundusze międzynarodowe

Program Małych Grantów **Funduszu Wyszehradzkiego** wspiera finansowo projekty rozwijające współpracę krajów z Grupy Wyszehradzkiej, kładące nacisk na aspekt regionalny. Interesujący MGSŁ obszar tematyczny to: Kultura i wspólna tożsamość (współpraca kulturalna: wystawy, festiwale, publikacje), ale też Edukacja i budowanie potencjału, Rozwój lokalny, przedsiębiorczość, turystyka (edukacja np. *seminaria, szkoły letnie – idea rezydencji kulturalnych*, promocja turystyki np. *turystyka kulturowa, karnety kulturalne*).

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Galeria mogłaby zabiegać o pomoc Fundacji, której celem jest między innymi „wspieranie wartościowych, polsko-niemieckich inicjatyw, projektów o charakterze edukacyjnym poszerzających wiedzę o Polsce i Niemczech, (...) projekty artystyczne i literackie”.

Tu liczylibyśmy przede wszystkim na wsparcie projektu *Tatort/Supel* dotyczącego losów Willi Leopolda Kindermanna i dziejów rodziny fabrykanta z Niemiec, wpisującego się w problem wielonarodowego i wielokulturowego charakteru Łodzi. Dotyczy to też zakładanej współpracy z galeriami w Stuttgarcie i Chemnitz (*udostępnianie zbiorów, wymiana materiałów źródłowych, organizowanie wspólnych wystaw*).

Inne

Fundusz Ochrony Środowiska udziela wsparcia w dziedzinie edukacji dotyczącej ochrony środowiska (*łącznie prezentacji sztuki i jej tradycyjnych motywów z edukacją proekologiczną kierowaną w stronę najmłodszych uczestników zajęć warsztatowych*).

Fundacja Kronenberga City Handlowy

- Obszary: *Dziedzictwo kulturowe, Twórczość artystyczna dzieci i młodzieży, Innowacje w edukacji*

Fundacja PZU

- Fundacja PZU z kulturą

Dotacje konkursowe to rodzaj programu własnego Fundacji, skierowanego do organizacji pozarządowych – Do wykorzystania *pośrednio* w przypadku współpracy z organizacjami trzeciego sektora.

Sponsorzy (*niezbędne wsparcie w przypadku większości działań statutowych Galerii: organizacji dużych wystaw, Triennale Małe Formy Grafiki i innych imprez międzynarodowych, zakupu dzieł do stałej kolekcji, publikacji itd.*). Galeria zwracać się będzie o wsparcie finansowe do instytucji, z których pomocy korzystała w ostatnich latach (dotacje, zakup usług – płatne eventy) i oczywiście do nowych, potencjalnych sponsorów.

WYBRANE PROJEKTY, które będą realizowane w krótszej bądź dłuższej perspektywie w salach wystawienniczych MGSŁ (wystawy zaplanowane, omówione z autorami i kuratorami, w fazie przygotowań):

Wystawy cykliczne (międzynarodowe i krajowe, w tym problemowe i tematyczne):

- organizowane co roku wydarzenie „Bałuty tożsamości” – impreza nastawiona na ukazanie różnorodności postaw artystów mieszkających i związanych z obszarem Bałut, przede wszystkim twórców młodych, niezależnych; impreza wpisuje się w działania służące określaniu i manifestowaniu tożsamości tej dzielnicy i jej mieszkańców, odnosząca się do wielokulturowości Łodzi, w kontekście historycznym i współczesnym
- Międzynarodowe Triennale „Małe Formy Grafiki”, 18. edycja w 2023 roku wraz z wystawami towarzyszącymi
- prezentacje efektów tegorocznej edycji Triennale podczas wystaw w Polsce (Warszawa, 2021) i za granicą (Wilno, 2022)
- kolejne edycje „Łemkowskiego Jeruzalem”, wystawy prezentowanej we współpracy ze Zjednoczeniem Łemków w Gorlicach

Inne wystawy zbiorowe:

- interdyscyplinarny projekt „Tatort/Supeł” Joanny Zemanek, Anny Bas i Grzegorza Sztwiertni inspirowany architekturą Willi Kindermanna oraz losami jej mieszkańców (2021)
- coroczne wystawy laureatów Konkursu im. W. Strzemińskiego dla studentów ASP w Łodzi
- wystawa 7 łódzkich artystów „Hunger of Painting” 2021
- wystawa artystek niezależnych z łódzkiej Grupy Frakcja (2021)
- wystawa: Ryszard Lenczewski, Zbigniew Wichłacz, Jacek Koprowicz (2021)
- wystawa „Sztuka w czasach Pandemii” (2021/2022)

Wystawy indywidualne artystów (w tym monograficzne, problemowe), 2021-2022:

- Franciszek Starowiejski, Grzegorz Bednarski, Anna Kutera, Marek Szyryk, Kamil Kukła, Artur Chrzanowski, Ewa Blum-Kwiatkowska, Marian Gromada, Anna Bochenek, Sławomir Lorenc

Wystawy zdobywców nagrody MGSŁ w konkursie im. W. Strzemińskiego: Wiktoria Górko, Natalia Konca, Alicja Ostrowska, Michał Czuba, Bartłomiej Flis, Szymon Ryczek

Wystawy interdyscyplinarne (sztuki plastyczne, film, muzyka, design), organizowane we współpracy z łódzkimi festiwalami i instytucjami kultury (w ramach Fotofestiwalu, w ramach Łódzkiego Festiwalu Designu, Festiwalu Czterech Kultur, Festiwalu On Art itd.)

Współpraca międzynarodowa:

wystawa twórców z Lyonu w 2012 roku, rewizyta łódzkich twórców we Francji; prezentacja grafiki litewskiej w roku 2021, wystawa prac z bieżącego Triennale „Małe Formy Grafiki” w Wilnie (2022); kolejna wystawa sztuki polskiej w Odessie; nawiązanie kontaktów z instytucjami w Niemczech czy na Litwie – prezentacje efektów tej współpracy.

Wystawy nowych nabytków do zbiorów MGSŁ

100-lecie powstania Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi (2024), przygotowania do obchodów tej rocznicy, organizacja wystaw okolicznościowych, wykładów, akcji artystycznych, seminarium naukowego.

Danuta Leśniewska